

На основу члана члана 4. став 1. тачка з., члана 10. став 2. тачка б. и члана 25. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 67/07 и 40/11) и члана 18а. Закона о микрокредитним организацијама Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 64/06 и 116/11), а у вези са чланом 5. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 53/09), Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске на сједници одржаној дана 26.06.2012. године д о н о с и

О Д Л У К У
О МИНИМАЛНИМ СТАНДАРДИМА АКТИВНОСТИ
МИКРОКРЕДИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА
НА СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА
ТЕРОРИСТИЧКИХ АКТИВНОСТИ

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком прописује се минимум обима, облика и садржаја активности микрокредитних организација на спречавању прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 2.

Микрокредитне организације су дужне да у писаном облику донесу програм са политикама и процедурама за спровођење активности из члана 1. ове одлуке односно програм за управљање ризиком од прања новца и финансирања терористичких активности, те да обезбиједи спровођење адекватних контролних процедура којима ће се обезбиједити њихова примјена у пракси.

Ризик прања новца и/или финансирања тероризма представља могућност да клијент злоупотреби микрокредитну организацију за прање новца или финансирање тероризма и да неки пословни однос, трансакција или производ буду посредно или непосредно употребљени за прање новца и/или финансирање тероризма.

Одредбе програма, политика и процедура микрокредитне организације су дужне да у потпуности спроводе у свом сједишту и у свим пословницама.

Микрокредитне организације су дужне да осигурају високе етичке и професионалне стандарде свих одговорних лица у провођењу аката из овог члана и ефикасно спречавање могућности да криминални елементи злоупотребљавају микрокредитне организације, што подразумијева спречавање, откривање и извјештавање надлежних институција о криминалним активностима или преварама односно о прописаним или сумњивим активностима.

Члан 3.

Обавезне политике из члана 2. ове одлуке су:

1. политика о прихватљивости клијента,
2. политика о идентификацији и праћењу активности клијента, и
3. политика о управљању ризиком од прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 4.

Микрокредитне организације су дужне не само да утврде идентитет својих клијената него и да стално прате, провјеравају и утврђују да ли се активности одвијају на нормалан и очекиван начин својствен природи клијента.

Принцип "Упознај свог клијента" треба да буде централни елемент процедура за управљање ризиком и провођење контрола, али је исти потребно допунити са редовним интерним прегледима и ревизијом усклађености рада микрокредитне организације са захтјевима постављеним прописима којима се уређује сегмент спречавања прања новца и финансирања терористичких активности.

Програмом и политиком о управљању ризиком од прања новца финансирања терористичких активности, микрокредитне организације су дужне да предвиде, поред осталог, израду и досљедну примјену јасних и прецизних процедура за извјештавање одговарајућих интерних органа микрокредитне организације као и надлежних институција у складу са законом и прописима о свим законом прописаним и сумњивим трансакцијама клијената.

II ПОЛИТИКА О ПРИХВАТЉИВОСТИ КЛИЈЕНТА

Члан 5.

Политиком о прихватљивости клијента микрокредитна организација је дужна да успостави јасну политику о томе који и какви клијенти су прихватљиви за микрокредитну организацију, као и да пропише свеобухватне процедуре за провођење те политике. Овом политиком се морају обухватити и елементи као што су историја и репутација клијента, земља поријекла клијента, јавна или нека друга висока позиција ако се ради о физичком лицу, повезана лица, врсте и природа пословних активности те остали могући индикатори ризика.

Посебну пажњу микрокредитне организације требају посвети провјери географске локације кредитне институције извора средстава, с циљем спречавања успостављања пословног односа са кредитном институцијом која је регистрована у држави у којој не врши своју дјелатност и која није повезана са финансијском групом која подлијеже надзору ради откривања и спречавања прања новца или финансирања терористичких активности.

Утврђивање прихватљивости клијента

Члан 6.

Приликом првог контакта са клијентом микрокредитна организација је дужна утврдити да ли је клијент прихватљив за микрокредитну организацију.

Микрокредитне организације дужне су клијенте класификовати у ризичне групе, у складу са прописима којима се уређује спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, с циљем да мјере које ће предузимати у поступку идентификације и праћења клијената буду пропорционалне идентификованом ризику прања новца и финансирања терористичких активности.

Микрокредитна организација је дужна, без одлагања, обавијестити надлежни орган о свим клијентима за које утврдида су неприхватљиви, наводећи при томе разлоге неприхватљивости.

Члан 7.

Микрокредитне организације су дужне да усвоје процедуру за процјену ризика којом требају дефинисати активности одговорних радника у поступку процјене степена ризичности клијента, пословног односа, трансакције или производа. Процјеном ризика морају се обухватити и ризици као што су ризик земље или географски ризик, ризик клијента, ризик трансакције, производа и пословног односа.

У случају идентификовања других врста ризика, микрокредитне организације процјеном требају обухватити и те врсте ризика.

Микрокредитне организације, у складу са извршеном процјеном ризика, своје клијенте, пословне односе, трансакције или производе могу сврстати у категорије које означавају низак ризик, средњи ризик и висок ризик.

Члан 8.

На основу процјене из претходног члана микрокредитне организације су дужне да формирају профил својих клијената. Овај профил ће бити садржан у посебном регистру профила клијената, а како то микрокредитне организације сама уреде.

Утврђени профил клијената микрокредитне организације ће користити као генерални допунски индикатор у мониторингу пословања са клијентима за утврђивање сваког неуобичајеног понашања и одступања од клијентових профилисаних понашања и за покретање одговарајућих процедура.

Микрокредитне организације су дужне континуирано анализирати и пратити понашање својих клијената, с циљем адекватне категоризације клијента и праћења активности клијената на основу процјењеног ризика.

III ПОЛИТИКА О ИДЕНТИФИКАЦИЈИ И СТАЛНОМ ПРАЋЕЊУ АКТИВНОСТИ КЛИЈЕНАТА

Члан 9.

Политика о идентификацији и сталном праћењу активности клијента треба да буде главни елемент стандарда принципа "Упознај свог клијента".

У смислу ове одлуке клијенти микрокредитне организације су физичка и правна лица која успостављају пословни однос са микрокредитном организацијом.

Члан 10.

Микрокредитне организације су дужне да утврде детаљне и свеобухватне процедуре за идентификацију нових клијената и не могу успоставити пословне односе са њима све док идентитет нових клијената нису утврдиле на потпуно задовољавајући начин.

Микрокредитне организације су обавезне да документују и примијене политике за идентификацију клијената и лица која дјелују у њихово име или за њихов рачун. Микрокредитне организације не смију да сузе или непотпуно обаве процедуре за утврђивање идентитета у случајевима када нови клијент није у могућности да се представи на интервјуу.

Поступак идентификације се проводи на почетку успостављања пословних односа. Међутим, да би се осигурало да су документи још увијек важећи и релевантни, микрокредитне организације су дужне да проводе и ажурирање постојећих докумената у периоду трајања пословног односа.

У случајевима када микрокредитне организације сазнају да немају довољно информација о неком постојећем клијенту дужне су да предузму хитне мјере да добију такве информације на адекватан начин.

Члан 11.

Микрокредитне организације су дужне да за идентификацију клијента пропишу стандарде о врсти потребне документације и временском периоду за чување те документације, а најмање у складу са одговарајућим прописима за чување докумената.

Микрокредитне организације су дужне, прије закључења уговора о кредиту, извршити верификацију идентитета клијента користећи поуздане, независне изворе докумената, података или информација. Микрокредитне организације уколико нису у могућности извршити верификацију клијентовог идентитета требају размотрити обустављање пословне сарадње с клијентом и достављање пријаве надлежним институцијама.

Микрокредитне организације не могу успостављати пословни однос са клијентом који инсистира на његовој анонимности или који се представља лажним именом. Микрокредитне организације могу одбити успостављање пословног односа са клијентима без обавезе давања образложења.

Члан 12.

Микрокредитне организације су дужне да прије успостављања пословног односа утврде основну дјелатност клијента. Када то постигну дужне су да осигурају средства или инструменте, начине или процедуре да проводе мониторинг у периоду трајања пословног односа, те да на тај начин ефикасно контролишу и минимизирају ризик у пословању.

Микрокредитне организације су дужне да успоставе такав систем који ће омогућити откривање свих неуобичајених и сумњивих активности клијената.

Микрокредитне организације у испуњењу циљева из овог члана дужне су да:

1. дефинишу врсте пословних активности клијената које морају да упозоре микрокредитне организације да постоји могућност да клијенти обављају неке неуобичајене или сумњиве активности;
2. сачине званичну што свеобухватнију листу индикатора за препознавање сумњивих трансакција и активности клијената за микрокредитне организације.

Члан 13.

Обим до којег микрокредитне организације развијају своје праћење понашања клијената треба да буде прилагођен потребама адекватне осјетљивости на ризик. Микрокредитне организације су дужне да, у зависности о идентификованим категоријама ризика прања новца и финансирања терористичких активности, дефинишу радње и активности које ће предузимати у поступку поједностављене, редовне или појачане процедуре идентификације и праћења понашања својих клијената.

Редовне мјере идентификације и праћења

Члан 14.

Редовне мјере идентификације и праћења примјењују се за клијенте за које је утврђено постојање средњег нивоа ризика. Редовне радње и мјере идентификације и праћења обухватају утврђивање и верификацију клијентовог идентитета и стварног власника, прикупљање информација о сврси и намјени пословног односа или трансакције клијента, као и редовно праћење њеног пословања, укључујући и поријекло средстава која се користе у пословним операцијама. Наведене радње и мјере микрокредитне организације морају примјенити на све клијенте, с тим да се, према процјењеном степену ризика, на одређене клијенте могу примјенити поједностављене, односно појачане радње и мјере идентификације и праћења.

За физичка лица који желе бити клијенти микрокредитне организације, микрокредитне организације су дужне да утврде идентитет и треба да обезбиједи следеће информације и документе:

1. име и презиме;
2. датум и мјесто рођења;
3. јединствени матични број грађанина или број исправе за идентификацију;
4. податке о адреси, односно о мјесту боравка (документ из којег се може утврдити мјесто боравка);
5. назив и сједиште послодавца код којег је лице запослено;
6. потврду и/или увјерење о запослењу издату од послодавца;
7. лични идентификациони документ (лична карта, возачка дозвола, пасош или други идентификациони документ из којег се неоспорно и са сигурношћу може утврдити идентитет);
8. факсимил потписа клијента и документ на којем је клијент депоновао свој потпис и друге податке у складу са процјенама микрокредитне организације;
9. документе о изворима средстава (уговор о закупу и сл.);
10. податке и документе (као и за клијента) лица овлаштених за заступање;

11. податаке о сврси и намјераваној природи пословног односа и друге податке по процјени микрокредитне организације;

Микрокредитне организације су дужне да изврше провјеру свих информација и података увидом у оригинале докумената које су издали за то надлежни органи, укључиво личну карту, возачку дозволу, односно пасош. У контактима лице у лице мора бити обављена провјера клијентове фотографије на документу. Свака накнадна промјена информација или докумената из става 2 овог члана мора бити провјерена и документована.

За правна лица која желе бити клијенти микрокредитне организације, микрокредитна организација је дужна да обезбиједи сљедеће информације и документе:

1. назив и сједиште клијента;
2. извод из одговарајућег регистра као доказ о законском статусу;
3. идентификационе бројеве додијељење од пореских и других органа и институција којима клијент, сходно посебним законима, мора извршити пријављивање своје дјелатности;
4. идентификациони документи оснивача и стварних власника ако су физичка лица, односно изводи из одговарајућих регистара ако су правна лица;
5. лични идентификациони документи и спесимен потписа лица овлаштених за заступање и представљање, те лица овлаштених за располагање средствима на рачунима клијента;
6. увјерења и друге документе од органа и институција неопходне за обављање дјелатности;
7. податаке о сврси и намјени микрокредита;
8. финансијске извјештаје о пословању и другу документацију у складу са процјенама микрокредитне организације.

У свим случајевима микрокредитне организације су дужне да изврше провјеру докумената као и провјеру да ли клијент заиста постоји, да ли је на регистрованој адреси, да ли заиста обавља наведене пословне активности.

За све оригиналне документе који не могу бити остављени микрокредитној организацији, микрокредитна организација је дужна да тражи њихове фотокопије.

Поједностављене мјере идентификације и праћења

Члан 15.

Микрокредитне организације поједностављене радње и мјере идентификације и праћења могу примјенити за клијенте за које је утврђено постојање ниског ризика.

Микрокредитне организације су дужне прикупити довољно информација за утврђивање да ли клијент испуњава услове за примјену поједностављених радњи и мјера идентификације и праћења.

Кад се појави сумња да је реч о прању новца или финансирању терористичких активности у вези са клијентом или трансакцијом на коју су примјењене ове радње и мјере, микрокредитна организација је дужна извршити додатну процјену и примјенити појачане мјере идентификације.

Члан 16.

Микрокредитне организације у оквиру поједностављене идентификације и праћења клијената дужне су прикупити сљедеће податке о клијенту:

1. назив, адреса и сједиште правног лица, односно име, презиме и адреса физичког лица које успоставља пословни однос;
2. име и презиме законског заступника или опуномоћеника који за правно лице успоставља пословни однос са идентификационим документом;

3. сврха и намјена пословног односа и извори средстава;
4. датум успостављања пословног односа и
5. друго у складу са одговарајућим прописима.

Микрокредитне организације су дужне да податке из става овог члана прибаве увидом у оригинале докумената или овјерене копије докумената. Прикупљена документација мора бити ажурирана и тачна те одражавати стварно стање.

Појачане мере идентификације и праћења клијента

Члан 17.

Појачане радње и мере идентификације и праћења клијента, поред редовних, обухватају и додатне радње и мјере које микрокредитна организација предузима кад процјени да, због природе пословног односа, начина вршења трансакције, врсте трансакција, власничке структуре клијента, односно других околности повезаних са клијентом или трансакцијом - постоји или би могао постојати висок степен ризика од прања новца или финансирања терористичких активности.

Мјере појачане идентификације и праћења клијента микрокредитне организације су дужне примјенити у случајевима када клијент није био лично присутан при утврђивању и провјери идентитета за вријеме провођења мјера идентификације и праћења и када је клијент политички изложена личност. Појачане мјере идентификације и праћења микрокредитне организације су дужне примјењивати и у другим случајевима који по својој природи могу представљати већи ризик од прања новца и финансирања терористичких активности.

Микрокредитне организације су дужне да утврде одговарајуће мјере за умањење вишег нивоа ризика у пословању са оваквим лицима. Успостављање пословних односа са клијентима високог ризика треба бити одобрено од управе микрокредитне организације. Микрокредитне организације су дужне, у зависности од критерија због којег је клијенту додјелила висок ниво ризика, дефинисати које ће додатне радње и мјере предузети у поступку идентификације и праћења.

Успостављање пословног односа без физичког присуства клијента

Члан 18.

Микрокредитне организације су дужне да примјењују ефикасне процедуре за идентификацију клијента и примјењују стандарде за стално праћење клијента који закључују уговоре без личног доласка у микрокредитне организације. У оваквим случајевима микрокредитне организације могу примјенити и независну провјеру клијента од треће стране са познатом репутацијом нпр. специјализоване фирме за контролу и оцјену клијента.

Микрокредитне организације су дужне да, поред других, обавезно примјене и следеће мјере за умањење ризика:

1. захтијевање додатних докумената који се не траже од осталих клијента;
2. овјеравање достављених докумената;
3. независно контактирање клијента од стране микрокредитне организације;
4. захтијевање да се прво плаћање (уплата) обави са рачуна клијента отвореног код банке;
5. проводе мјере појачаног и континуираног праћења пословних активности и
6. друго у складу са одговарајућим прописима.

Политички изложена лица

Члан 19.

Микрокредитне организације су дужне дефинисати адекватне процедуре засноване на ризику како би утврдили да ли је клијент, корисник или стварни власник, политички изложено лице.

Страна и домаћа политички изложена лица су појединци којима су повјерене угледне јавне функције вишег ранга у земљи и иностранству, укључујући чланове уже породице и блиске сараднике. Политички изложеним лицима сматрају се и лица којима је била повјерена ова дужност, а није протекао период дужи од једне године од престанка те дужности.

Микрокредитне организације су дужне да приликом пословања са политички изложеним лицима, поред других, примијене и сљедеће мјере за умањење ризика:

1. предузимају адекватне мјере да би утврдили извор средстава која су укључена у пословни однос или трансакцију;
2. проводе мјере појачаног и континуираног праћења пословних активности и
3. друго у складу са одговарајућим прописима.

Исте мјере идентификације и праћења микрокредитне организације су дужне примијенити у случајевима када су оснивачи, стварни власници и лица овлаштена за заступање и представљање правног лица политички изложена лица.

Други високо ризични клијенти

Члан 20.

Појачане радње и мере идентификације и праћења клијента микрокредитне организације требају примјенити и у другим случајевима високо ризичних клијената, пословних односа, производа или трансакција. Микрокредитне организације су дужне да, поред других, примијене и сљедеће мјере за умањење ризика:

1. захтијевање додатних докумената, података или информација, на основу којих микрокредитне организације додатно провјерава и потврђује вјеродостојност идентификационих докумената и података помоћу којих је био утврђен и верификован идентитет клијента;
2. додатно провјеравање добивених података о клијенту у јавним и другим доступним евиденцијама података;
3. додатна провјера података и информација о клијенту код надлежних надзорних институција;
4. успостављање непосредног контакта са клијентом телефонски, или посјетом овлаштеног лица микрокредитне организације у кући или сједишту клијента;
5. проводе мјере појачаног и континуираног праћења пословних активности и
6. друго у складу са одговарајућим прописима.

Идентификација путем трећих лица

Члан 21.

Микрокредитна организација може приликом успостављања пословног односа под условом који прописује закон, утврђивање и провјеру идентитета клијента, утврђивање идентитета стварног власника клијента и прикупљање података о намјени и предвиђеној природи пословног односа ослонити се на треће лице, при чему мора претходно провјерити испуњава ли, треће лице које обавља идентификацију и верификацију клијентовог идентитета, све услове, прописане законом и подзаконским актима који регулишу спречавање прања новца и финансирања терористичких активности. Без обзира на ангажман трећег лица крајња одговорност о познавању клијента лежи на микрокредитној организацији.

Сви релевантни идентификациони подаци и документација који се односе на клијентов идентитет треће лице одмах, по захтјеву, мора предати микрокредитној организацији. Такве информације и документација морају бити доступне за контролу и од стране контролора Агенције за банкарство Републике Српске и других овлаштених лица и органа у складу са законом.

Принцип "Упознај свог клијента"

Члан 22.

У свакодневном пословању и односима са клијентима, микрокредитне организације морају сазнати и упознати клијентове активности, систематски разумјети њихово пословање, упознати финансијске и платежне навике, битне информације и документацију о клијентовим пословним везама и новчаним токовима, врсте пословних односа које клијенти имају и упознати њихове пословне контакте, њихове домаће и међународне тржишне праксе, итд.

Микрокредитне организације су нарочито дужне да:

1. у случају правних лица упознају власничку структуру, овлаштене извршне доносиоце одлука и све оне који су правоваљано овлаштени да дјелују у њихово име, те да прикупе свеобухватене информације и документацију о структури, управи, контроли и учешћу и стварном власништву у правним лицима;
2. обавезу своје клијенте да им унапријед и на вријеме достављају информације и документацију о очекиваним и намјераним промјенама облика и обављања својих пословних активности и
3. посебну пажњу посвете добро познатим клијентима и јавним личностима и осигурају да њихово евентуално незаконито или сумњиво пословање не угрози репутацију микрокредитне организације.

Праћење с циљем спречавања финансирања терористичких активности

Члан 23.

Микрокредитне организације су дужне да прате активности клијента и да информишу надлежне институције о корисницима кредита за које сумњају или имају доказе да подржавају тероризам.

Највећу пажњу микрокредитне организације треба да посвете:

1. провјерама у обиму који је могућ да ли се средства из микрокредита користе у подржавању терористичких активности;
2. праћењу листа лица који су осумњичена за финансирање терористичких активности или су повезана са тим лицима, која креирају релевантне међународне и домаће институције;
3. развоју система извјештавања надлежних институција о уоченим сумњивим активностима клијената.

Техничка подршка

Члан 24.

Микрокредитне организације дужне су успоставити адекватне и одговарајуће информационе системе за подршку политикама и процедурама за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности.

Информациони системи требају омогућити и олакшати праћење трансакција и активности клијената и упоређивање с њиховим профилима; осигурати да је евиденција о трансакцијама доступна у формату који омогућава надзор и праћење по питању спречавања прања новца и финансирања терористичких активности; пружити подршку микрокредитној организацији у идентификацији политички изложених личности и идентификацији лица и организација која се налазе на међународним санкционим листама, те да помажу микрокредитним организацијама и њиховим запосленим да уоче и надлежним институцијама пријаве трансакције са сумњивим обиљежјима.

Информациони системи микрокредитних организација требају осигурати постојање аналитичких евиденција које ће минимално садржавати информације о налогодавцу трансакције, датуму извршења трансакције, опису и врсти трансакције, те износу и валути трансакције.

IV ПОЛИТИКА О УПРАВЉАЊУ РИЗИКОМ ОД ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИСТИЧКИХ АКТИВНОСТИ

Одговорност органа микрокредитних организација и извјештавање

Члан 25.

Овом политиком микрокредитне организације су дужне дефинисати опредјељеност органа микрокредитних организација ка високом нивоу корпоративног управљања у својим микрокредитним организацијама. Ова опредјељеност промовише висок ниво усклађености са међународним стандардима, као и националним законским и подзаконским прописима и неопходна је за постизање и одржавање усклађености њиховог пословања са прописаним стандардима спречавања прања новца и финансирања тероризма. Ово подразумијева да органи микрокредитних организација промовишу интегритет лица именованог за координацију активности на спречавању прања новца и финансирања тероризма и уопште висок ниво стандарда корпоративног управљања у комуникацији са службеницима микрокредитних организација и корпоративним актерима, а све у циљу квалитетног управљања ризицима који могу произаћи из прања новца и финансирања терористичких активности.

Управни одбори микрокредитних организација су одговорни за доношење ефикасног Програма те да осигурају да се у микрокредитним организацијама проводе адекватне контролне процедуре којима ће се обезбиједити да се програм, политике и процедуре, као његов саставни дио, у потпуности проводе у пракси.

Процедуре микрокредитних организација треба да буду ефикасне и да обухватају редовне поступке за одговарајући и успјешан надзор од стране управе, системе интерних контрола, интерну ревизију, подјелу дужности, обуку одговарајућих лица и остале сегменте који су у уској вези са овом области.

За провођење политика и процедура микрокредитне организације Програмом микрокредитних организација морају бити јасно дефинисане одговорности и подијељене на одговарајуће носиоце, тј. на одговарајуће организационе дијелове или функције, управу, остало руководство и друге раднике микрокредитних организација.

Члан 26.

Линије за извјештавање о законом прописаним, необичним, неуобичајеним и сумњивим трансакцијама клијената морају бити јасно дефинисане у писаном облику. Ово извјештавање у пракси мора бити редовно, ефикасно и доступно свим дијеловима микрокредитне организације и лицима, и потпуно у складу са интерно прописаним извјештајним политикама и процедурама.

Микрокредитне организације су дужне да у потпуности извршавају своје извјештајне обавезе према законом прописаним институцијама.

Члан 27.

Микрокредитне организације су дужне да чувају документацију о свим трансакцијама обављеним од стране клијената и у односима са клијентима, по врсти, на начин и на рок како је то прописано одговарајућим законом.

Именовање овлашћеног лица

Члан 28.

Управни одбори микрокредитних организација су дужни да осигурају да се у микрокредитним организацијама на руководном нивоу именује лице која ће имати одговорност за координацију свих активности микрокредитне организације у праћењу усклађености микрокредитних организација са свим законским и другим прописаним захтјевима који су предмет ове одлуке и ефикасно провођење Програма.

Овлашћено лице за усклађивање микрокредитних организација са прописаним захтјевима за активности против прања новца и финансирања терористичких активности треба да:

1. има директну и непосредну везу са управним одбором и управом микрокредитне организације;
2. има једног или више замјеника;
3. је одговоран да осигура уредно функционисање линија извјештавања према надлежним институцијама, прописане законом и другим прописима, о свим трансакцијама преко прописаног износа, свим повезаним и сумњивим трансакцијама;
4. има одговарајуће квалификације, знања, искуства и добру радну и моралну репутацију;
5. има одговарајућа потребна средства за обављање своје функције,
6. има свакодневни потпуни приступ систему праћења клијената;
7. свакодневно прима извјештаје о сумњивим активностима клијената;
8. има овлашћења да изда налог релевантним запосленим за спровођење процедура из закона, прописа и Програма и о томе обавијести управу и управни одбор микрокредитне организације;
9. може да прати домаће и процедуре у односима са иностранством ради провјере потенцијалних сумњи;
10. предузима кораке за унапређење својих знања и способности и знања и способности радника који су њему подређени и осталих релевантних радника микрокредитне организације;
11. најмање једанпут полугодишње подноси извјештај управном одбору и управи микрокредитне организације о поступању микрокредитне организације и њеној усклађености са захтјевима за спречавање прања новца и финансирања тероризма као и активностима које су предузете против откривених сумњивих клијената;
12. најмање једанпут годишње изврши процјену адекватности постојећег програма, политика и процедура и управном одбору даје приједлоге за њихово ажурирање или унапређење;
13. пружа пуну потребну подршку у активностима које проводи интерна ревизија микрокредитне организације;
14. у своје процедуре укључи и елементе за интерну истрагу о одговорности радника микрокредитне организације који је занемарио своје дужности у овој области.

Интерна и екстерна ревизија

Члан 29.

Управа микрокредитне организације дужна је на основу смјерница управног одбора успоставити систем интерне контроле, који ће осигурати ефикасну заштиту микрокредитне организације од злоупотребе у сврху прања новца и финансирања терористичких активности.

Систем интерних контрола треба обезбиједити да се програм, политике и процедуре у потпуности проводе у пракси, да омогући правовремено ажурирање регулативе, те обезбиједити тачност и поузданост књиговодствених евиденција. Интерне контроле требају бити фокусиране на испуњење регулаторних захтјева, омогућити редован преглед процеса управљања и процјене ризика, дати појачан фокус на пословне активности микрокредитне организације које су више изложене ризику прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 30.

Интерне ревизије микрокредитних организација су дужне да проводе редовну процјену и осигурају да се програм, његове политике и процедуре за спречавање активности прања новца и финансирања терористичких активности, односно политике и процедуре принципа "упознај свог клијента" у потпуности проводе и буду усклађене са свим захтјевима закона и других прописа.

Усклађеност пословања микрокредитних организација са захтјевима закона и прописа треба да буде предмет независне процјене од стране функције интерне ревизије у микрокредитним организацијама, што укључује процјену адекватности политика и процедура микрокредитних организација са становишта законских захтјева и других прописа. Обавезну функцију интерне ревизије у микрокредитним организацијама чине и стално праћење да ли и како одговарајући радници микрокредитних организација обављају и проводе захтјеве програма, политика и процедура и то путем тестирања усклађености у случајевима адекватно изабраних узорака клијената и трансакција као и коректности извјештавања о необичним, неуобичајеним, сумњивим и трансакцијама које су прописане законом и другим прописима.

Члан 31.

Функција интерне ревизије у микрокредитним организацијама треба да представља потпуно независну процјену управљања ризиком и функционисања система интерних контрола у микрокредитним организацијама. Интерна ревизија је дужна да о својим налазима и оцјенама, најмање једанпут годишње, извјештавати управни одбор микрокредитне организације. Ови извјештаји треба да обухватају налазе и оцјене ефикасности микрокредитне организације по свим питањима прописаним законом и прописима, програмом, политикама и процедурама микрокредитне организације којим су регулисане обавезе микрокредитне организације за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности. Једно од битних поглавља у овим извјештајима треба да буде и оцјена о адекватности обуке радника микрокредитне организације у овој области и примјена процедура за процјену ризика.

Члан 32.

Управни одбор микрокредитне организације је дужан да осигура да је интерна ревизија микрокредитне организације стручно и технички оспособљена нарочито кадровима који су веома добро упознати са програмом, политикама и процедурама као и да посједују високе моралне и стручне способности нарочито у области принципа "упознај свог клијента". Поред осталог радници интерне ревизије у микрокредитним организацијама мора бити изузетно про-активни када се ради о праћењу активности које су микрокредитне организације дужне предузети на основу налаза и оцјена интерне ревизије, екстерне ревизије и институција које проводе закон.

Члан 33.

У поступку обављања независне екстерне ревизије њихових финансијских извјештаја микрокредитне организације су дужне да са независним екстерним ревизорским фирмама уговоре и обављање ревизије и оцјене провођења законских и прописаних обавеза микрокредитних организација, провођења програма, политика, процедура, система интерних контрола и функционисања интерне ревизије микрокредитних организација и оцјене да ли је микрокредитна организација ускладило своје пословање са захтјевима за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, уз обавезно кориштење технике тестирања.

Обука запослених у микрокредитним организацијама

Члан 34.

Микрокредитне организације су дужне да обезбиједи редовно стручно образовање, оспособљавање и усавршавање запослених који обављају послове на спречавању и откривању прања новца и финансирања терористичких активности. Садржај ове обуке мора да обухвати најмање следеће теме из области која је предмет ове одлуке:

1. законске обавезе микрокредитних организација и обавезе из других прописа;
2. програм, политике и процедуре микрокредитних организација;
3. детаљне елементе принципа "Упознај свог клијента";
4. опасности од прања новца и ризици за микрокредитну организацију и личне одговорности запослених;

5. могућности и слабости финансијских институција у спречавању прања новца и финансирања тероризма;
6. одговорности и овлашћења овлашћеног лица;
7. систем интерних контрола;
8. систем интерне ревизије; и
9. друге теме значајане за сегмент спречавања прања новца и финансирања терористичких активности

Периодичност и теме обуке из претходног става микрокредитне организације треба да прилагоде реалним потребама својих одређених организационих дијелова, функција и/или радника, а ради правременог усклађивања са новим захтјевима и упознавања са новим појавама, као и одржавања већ стеченог знања и искустава својих запослених, микрокредитне организације су дужне да успоставе програм редовних видова обуке.

У одлучивању о потребама, врсти и обиму обуке из претходног става микрокредитне организације су дужне да прилагоде циљ обуке зависно од тога да ли се ради о новозапосленим радницима, радницима који имају директни контакт са клијентима, радницима које ради са новим клијентима, радницима који контролишу да ли је рад микрокредитне организације усклађен за захтјевима закона и других прописа, осталом руководству, управи и/или управном одбору, итд. Путем програма обуке микрокредитне организације су дужне да осигурају да сви релевантни запослени у потпуности разумију важност и потребе за што успјешнијим провођењем принципа "упознај свог клијента", да су запослени информисани о новим развојима, укључујући и информације о тренутним техникама, методама и трендовима прања новца и финансирања терористичких активности и да су јасно објашњени сви аспекти прописа којим се уређује спречавање прања новца и финансирање терористичких активности и обавеза и посебно захтјева који се тичу праћења активности клијента и извјештавања о сумњивим трансакцијама.

Члан 35.

Да би повећали стручне способности и ефикасност својих запослених микрокредитне организације су дужне да израде свеобухватан приручник којим ће бити обухваћени: прописи којим се уређује спречавање прања новца и финансирање терористичких активности, Закон о микрокредитним организацијама, Програм микрокредитне организације са свим политикама и процедурама, правила за понашање запослених, методи откривања незаконитих и сумњивих активности, одговорности и овлашћења овлашћеног лица, описи неких упечатљивих примјера злоупотреба, програм за обуку радника и Прилог уз ову одлуку.

VI - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Микрокредитне организације су дужне да ускладе своје интерне акте са овом одлуком у року од 90 дана од дана ступања на снагу ове одлуке.

Члан 37.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

УО број: 290/12
26.06.2012. год.
Бања Лука

ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА
Мирјана Јаћимовић

ПРИЛОГ
УЗ ОДЛУКУ О МИНИМАЛНИМ СТАНДАРДИМА АКТИВНОСТИ
МИКРОКРЕДИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА НА СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА И
ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА

ЛИСТА ИНДИКАТОРА ЗА ПРЕПОЗНАВАЊЕ СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА

У овом прилогу Одлуке као додатак даје се преглед индикатора за препознавање сумњивих трансакција, и то:

1. Лице одбија да се идентификује или када сазна да треба да се идентификује прекида даљу сарадњу;
2. Клијент предаје захтјев за одобрење кредита који садржи непотпуне или нетачне податке са очигледном намјером да прикрије основне информације у вези са идентитетом или пословном активношћу.
3. Клијент предаје захтјев за кредит који се не чини оправданим у смислу намјене кредита или у односу на пословну активност клијента.
4. Клијент се без оправданог разлога обраћа микрокредитној организацији или њиховим пословницама које су удаљене од сједишта фирме клијента.
5. Клијент подноси захтјев за одобравање кредита на бази гаранције коју је издала или за коју је обезбиједила покриће банка сумњивог бонитета, банка из оффшоре земље или банка из државе преко које се обавља промет наркотицима или банка из државе у којој се не спроводе прописи за спречавање прања новца.
6. Клијент без ваљаних разлога нуди веће учешће у кредиту иако давалац кредита то изричито не захтјева.
7. Клијент потписује уговор о кредиту у пратњи лица које очигледно надзире понашање клијента или инсистира да се посао брзо обави.
8. Клијент је новоосновано, брзорастуће привредно друштво са ниским оснивачким капиталом које послује са сумњивим капиталом.
9. Клијент није у могућности испуњавати уговорене обавезе и због чега, за њега, уплате по уговору обавља неко друго правно или физичко лице.
10. Трансакције за које се власници и директори правних лица, или лице за чији рачун се трансакција обавља никад не појављују лично, чак ни за потписивање уговора о кредиту већ то, умјесто њих, обављају друга лица са посебним (ад хоц) пуномоћима, а све уз оправдања која није могуће провјерити (болест, разне обавезе и др.) или дају овлашћења трећим лицима да би избјегли директан контакт са службеницима микрокредитне организације.
11. Клијент без очигледног разлога често врши плаћања из друге пословнице/са другог рачуна од оног који је наведен у оригиналу уговора.
12. Клијент готовином неочекивано отплаћује преостали дуг прије рока отплате, посебно ако је отплата убрзо након потписивања уговора.
13. Клијенти врши уплате рата кредита у готовом новцу, а не преко рачуна које има отворене у банци.
14. Клијент отплаћује дуг по уговору о кредиту која се трансферишу из иностранства са рачуна банака које се налазе у оним земљама у којима се не примењују стандарди у области спречавања прања новца или из земаља у којима су на снази строги прописи о поверљивости и тајности банкарских и пословних података.
15. Клијент је држављанин земље у којој се не примјењују прописи из области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности, или се налази на Консолидованој листи Одбора Савјета безбједности према Резолуцији 1267 (1999). Консолидована листа доступна је на интернет адреси:
<http://www.un.org/Docs/sc/committees/1267/1267ListEng.htm>.